

kakor mater nekaterim notranjskim župam, ki so se tekom stoletij odcepile od nje in osamosvojile. V svojem krilu neguje poleg župne cerkve 14 kuratnih cerkva, podružnic in kapel, ki so poleg 7 opuščenih svetišč v knjigi našle točen opis. Ena njih — trnjska — je bila do predkratkim posvečena sv. Eliji. Ko so na mestu stare sezidali v Trnju novo cerkev, se je na podnet tedanjega trnjskega kurata moral slavni gromovnik, češčen po vsej Jugoslaviji, umakniti s svojega starodavnega zavetniškega prestola. Tako se mu je pripetilo predlanskim tudi v Prečini poleg Novega mesta. Na obeh krajih — o Trnju izrecno poudarja pisatelj — je bilo ljudstvo zaradi teptanja častitih tradicij ogorčeno — dokaz, da imajo naši priprosti ljudje mnogokrat več zmisla za čuvanje starin, nego oblastva, ki iz neosnovanih vzrokov dopuščajo taka novotarstva. V dolgi vrsti duhovnikov omenjenih v knjigi nahajamo pisatelje: Leopolda Gorenjca, Jan. Podboja, Jan. Zabukovca, Jerneja Lenčka, Mateja Ravnikarja, Poženčana, Petra Bohinjca. Knjigo, ki je znamenit donesek posvetni zgodovini slovenskega naroda, dičijo lepe slike. I. V.

Carniola. Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko ... V Ljubljani. Nova vrsta. Let. I. (1910), zvez. 3—4. — Let. II. (1911), zvez. 1—2.

Zaključni dvojnati zvezek prvega letnika prinaša razpravo Vik. Steske o slikarju Andreju Herrleinu, ki se je odlikoval posebno kot portretist. Prof. Jos. Wester je nabral iz oznanilne knjige, ki jo hrani arhiv Rudolfin, nekaj prav zanimivih kulturnozgodovinskih paberkov iz let 1842—1849, kakor jih je zabeležil škocjanski župnik J. Zalokar svojim faranom v pouk, v njih dušni blagor in gospodarski napredek. — Iz Bleiweisove korespondence je objavil dr. Jos. Tomišček dopis grofa Ant. Auersperga iz l. 1860., v katerem je pojasnil svoj molk v državnem zboru, ko bi moral povzdigniti svoj glas za interese kranjskih Slovencev. — Avg. Žigon je izpopolnil ono zbirko Čopovih listov in osnutkov, ki jih je objavil v Zborniku Slov. Matice za l. 1903. — Iz ljubljanskega mestnega arhiva je objavil A. Aškerc ob stoletnici francoske okupacije izkaz o stanju ljudskega šolstva, ki ga je sestavil Jožef Walland. „Akt je sestavljen v francoskem jeziku in obsega učni načrt elementarnih šol, potem imenik učiteljskih moči s plačami vred ter seznam šolskih krajev v ljubljanskem okrožju.“ — Dr. G. Sajovic je sestavil bibliografski pregled prirodopisnih sestavkov v publikacijah kranjskega muzejskega društva do l. 1910. — Med bogato vsebino prve polovice drugega letnika Carniole bo čitatelj z veseljem pozdravil zanimivo študijo dr. Lokarja „Iz Bele Krajine“. Takih etnografskih razprav šteje naše slovstvo malo! — Za lokalno zgodovino je prispeval Fran Podkrajšek z opisom kužnega znamenja ob „Zeleni jami“. A. Aškerc je priobčil arhivski akt o kapitulaciji ljubljanske trdnjave pred Francozi l. 1809., dr. Fr. Bučar iz Zagreba pa „Račun o slovenskim artikulam od Trubara“. J. Hafner nadaljuje seznam kranjskih metuljev, prof. A. Paulin pa je napisal študijo o presličnicah na Kranjskem in sosednem Primorskem. — Oba obsežna snopiča prinašata bogata književna poročila iz strokovnega slovstva, razne manjše notice in običajne društvene vesti. Ta sumarični pregled vsebine nam svedoči o veselem, živahnem znanstvenem delovanju, ki se razvija od številke do številke.

J. Š.

Maksim Gorkij, Drobne povesti. Poslovenil dr. Alojzij Gradnik. Tiskala „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. V Gorici 1911. 8°. 251 str. Cena K 1-20.

Zbirka obsega deset krajših spisov Gorkega: Nekdaj v jeseni ..., Pesem o Sokolu, Makar Čudra, Boles, Jemeljan Piljaj, Zgodba z zaponkami, Starka Izergil, Izvod, Čelkaš in Moj sopotnik. Par imenovanih črtic smo čitali v celjskih listih v